

PROLIVNYTT

Informationsblad från prostatacancerföreningen ProLiv Väst • Nummer 89 • September 2017 • Årgång 23

”

Nu är vår fråga om du som medlem kan tänka dig att hjälpa till?

– ur Inge Nilssons brev inför höstens Mustaschkamp

HALLAND

God utdelning på race och möte

PÅ GÅNG

Förhandstitt på Kraftens Hus

OLA BRITT
tar plats
i Sahlgrenskas
team

Foto: ANDERS HANSSON

INNEHÅLL

SKÄRGÅRSTUR I DUR

Resan bjöd på bilar, bälgspel och vitsar, samt en diger skaldjursbuffé.

4

MATNYTTIG LÄSNING

Två välmatade nya kokböcker med prostatacancer på menyn.

5

PROLIV-AKTIG TILLVÄXT
Mötena i Uddevalla förökar sig och slår deltagare rekord.

7

PREMIÄR FÖR KVÄLLSFIKA

ProLiv Västs snackcafé-träffar byter dagtid mot kväll i november.

15

TRIPPELT HÖGAKTUELLT

Toppnamn på talarlistan vid årets sista kvartalsmöte.

16

ProLivNytt

Ansvarig utgivare: Christer Petersson

Redaktör: Anders Hansson

Formgivning och layout: Henrik Strömberg

Upplaga: 1 950 ex

Tryck: Billes Tryckeri, Mölndal 2017

Referat av artiklar ur andra källor om läkemedel och behandlingsmetoder innebär inga ställningstaganden eller rekommendationer från ProLiv Västs sida. ProLivNytt distribueras förutom till ProLiv Västs medlemmar också till medlemmar i CaPriN Halland samt till vårdpersonal.

ProLiv Väst

Kansli: Anders Hansson, 0732-31 40 10

Adress: EA Rosengrens gata 32, 421 31 V Frölunda

Kontakttelefon: 0302-467 68

E-post: kansli@proliv.com

Hemsida: www.proliv.com

Plusgiro: 920 92 34-5

LEDARE

I ständig utveckling

Våren 2018 kommer ProLiv Väst att fira 25-årsjubileum. Och som 25-åringar skall vara, är vi en aktiv förening i ständig utveckling. En utökad styrelse och en anpassad organisation arbetar intensivt med att finnas till hands för medlemmar, närstående och sjukvården i hela Västra Götaland. Årets ProLiv-etablering i Bohuslän-Trestadsområdet med välbesökta medlemsaktiviteter är mycket inspirerande, och vi strävar efter att få samma utveckling på fler ställen i regionen.

Efterfrågan från vården på vår medverkan som patient- och närståenderepresentanter är mycket stor vilket är både glädjande och krävande. Vi deltar bland annat i vårdprocessarbetet med utformning av Regionala Medicinska Riktlinjer för Västra Götaland. Där har vi fått med krav på en etablering av en patientskola som skall erbjudas alla som fått en diagnos, i syfte att stärka patienten och närstående.

En av föreningens viktiga uppgifter är att bilda opinion och att påverka samhällets beslutsfattare till att skapa en mer jämlik vård, kapa de orimligt långa väntetiderna, garantera tillgång till nya mediciner och att medverka till att vården organiseras för att svara upp mot det faktiska behovet.

Detta arbete sker nu till stor del under Mustaschkampen i november månad. ProLiv Väst kommer i år att satsa resurser på att finnas med vårt budskap på många platser ute i regionen. Här finns det utrymme för intresserade medlemmar att bidra

med smärre, lokala och väl avgränsade arbetsinsatser på hemorten (mer information om det på sidan 14).

Påverkansarbete i ett längre perspektiv ska vi också arbeta med. Hjälp får vi från Prostatacancerförbundet med utbildning och

”En av föreningens viktiga uppgifter är att påverka samhällets beslutsfattare till att skapa en mer jämlik vård

tillgång till Nationella ProstatacancerRegistret för att få del av aktuell statistik från vår region.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har tagit ett beslut om att etablera ett ProstataCancerCenter (PCC) i Västra Götaland. Vad det handlar om är att organisera prostatacancervårdens resurser med patientens behov i centrum, kunna erbjuda alla slag av specialistkompetens, se till att vård och cancerrehabilitering blir tillgängligt för alla enligt det standardiserade vårdförloppet, och mycket mycket mer.

ProLiv Väst har varit med i hela förberedelseskedet och vi är inbjudna att vara med i det fortsatta utvecklingsarbetet på alla nivåer, något som kommer att ha högsta prioritet för oss i styrelsen. Självklart finns det massor av frågor och kanske farhågor, och är det något som känns särskilt angeläget så tveka inte att ta kontakt med oss.

INGE NILSSON • ORDFÖRANDE

Som sekreterare och numera ordförande för ProLiv Väst möter jag många fantastiska människor både inom sjukvården och i föreningen. Jag är både stolt och glad över att ha fått förtroendet som ordförande för ProLiv Väst och att arbeta tillsammans med dessa människor.

Den stora utmaningen för ProLiv Väst och mig personligen är att vara I Ständig Utveckling. ■

RESAN GICK SOM EN DANS

MIDDAGSVÄDRET VAR inte nådigt mot det dryga 30-tal ProLiv-medlemmar som den 30 maj samlats på kajen vid Maritiman i Göteborg för att begå årets medlemsresa. Ingen bra start på den, liksom. Lätt hukande i regnet klämde man ihop sig i spridda klasar vid väntkuren utanför m/s Nya Skärgården, den ståtliga 103-åringen i vars gediget trivsamma inre resten av dagen skulle tillbringas.

Näval, vi-känslan infann sig väl på plats i fartygssalongen där kaffe och en kyckling-macka modell XXXL raskt höjde motivationsnivån bland resenärerna.

Första strandhugg, efter en stunds stillsamt tuffande i de södra skärgårdsvattnen blev Arendal och Volvomuseet med åtskilligt att bese, och i många fall återse. 50- och 60-talens PV-modeller, duetter och amazoner, 70- och 80-talens 140:or och 240:or, och Helgonets P1800 förstås.

Därtill klenoder som Volvos första personbil ÖVA 1927-29, en PV56 från 1938 med Selma Lagerlöf som första ägare, PG Gyllenhammars tjänstebilar, designexperiment som bara blev skrotade idéer, samt en blå XC90 hopfogad helt och hållet av 201 076 legobitar.

Åter ombord underhöll dragspelsmaestro Ingemar Kavsjö, känd från duon Vi är vackrast när det skymmer, med visor och vitsar mellan frågorna i det för dagen listigt målgruppsanpassade quizet (med färdiga svarsalternativ), och musicerade även en våning upp där ett glas bubbel serverades innan det var dags att stiga i land för en äkta svängom på självaste Brännö bryggeri. Där stilarna uppå tilljorna voro många.

VID HEMFÄRSDAGS sken solen mildt och ömt över glittrande vatten och på långbordet i

m/s Nya skärgårdens sköte steg humöret ytterligare inför den glänsande åsynen av en sillförstärkt skaldjursbuffé, så diger att det belåtna smackandet runt borden pågick långt in under Älvsborgsbron.

DET FÖREGÅENDE två årens lite otippade utflyktsmål (Varaslätten och Hallands inre) formade sig till pyramidala succéer, denna gång förkunnade en deltagare bestämt att hela hans bordssällskap unisont korat resan till "den bästa någonsin".

Se där, en trend lika uppåtgående som mungiporna, alltså. Och bara åtta månader kvar nu till nästa medlemsresa.

ANDERS HANSSON

Kockar serverar välgörande recept

TVÅ NYA böcker med olika inriktning på mat och prostatacancer kommer ut i höst.

Tolv välkända svenska män delar med sig av sitt paradrecept och sina tankar kring kost och hälsa i Blå kokboken, som är uppföljaren till tidigare års succéböcker Rosa kokboken I och II. En hundralapp per

såld bok gick till kampen mot cancer, och de båda rosa böckerna har hittills samlat in över 1,5 miljoner kronor till Cancerfonden.

Denna gång är det Prostatacancerförbundet som är förmånstagare. Bland de medverkande männen, som i Blå kokboken också berättar om sitt möte med cancer, finns Bert Karlsson, Börje Salming, Edward Blom, Ingvar Oldsberg, Patrik Sjöberg, Per Elofsson, Ralf Edström och Stefan Sauk.

SPECIELLT RIKTAD till män med prostatacancer är Männens bok, som bjuder på ett 60-tal specialkomponerade recept och varvar måltidstips med hälsoråd och kostkunskap, men även resonerar kring den senaste forskningen

MÄN I FOKUS. Urologen Katarina Tomic har tagit hjälp av både en tv-kock och en dietist för att skriva en bok till männen.

inom området mat och prostatacancer. Boken är skriven av urologen Katarina Tomic, verksam i Umeå, tillsammans med tv-bekante kocken Örjan Klein och dietisten Margit Eliasson.

– I mitt arbete möter jag många män som frågar om

prostatacancer och livsstil och vad de kan göra för att få bättre hälsa överlag. Det gav mig idén att skriva en bok till männen, säger Katarina Tomic.

Hon är på plats i Göteborg den 28 september. Båda böckerna presenteras där vid årets bok- och biblioteksmässa.

ANDERS HANSSON

MÖTE MED SPETS

ProLiv Väst-filialen i Bohuslän med omnejd satte nytt deltagarrekord vid vårens kvartalsmöte den 23 maj på Östraboteatern i Uddevalla. Dit lockades 128 åhörare av ett både högklassigt och högaktuellt program om prostatacancer.

Ingela Franck Lissbrant, överläkare och onkolog från Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och processledare för utvecklingen av regionens prostatacancervård, inledde med en ingående och positiv skildring av de senaste årens remarkabala utveckling inom forskning och behandling av avancerad prostatacancer, och den kraftigt ökade överlevnadstiden för många patienter som det medfört.

HON REDOGJORDE för nuvarande och tänkbara framtida metoder och läkemedel, och studier som kan skapa kombinationsmöjligheter till unik behandling anpassad för varje individ. Hon tog också upp de biverkningar –

RISKBILD. Ingela Franck Lissbrant redogör för kastrationssyndromet.

kastrationssyndromet – som inte minst behandlingen vid avancerad sjukdom medför, såväl fysiskt som mentalt. Att rehabiliteringen vid prostatacancer kommer att behöva breddas och graderas upp framöver, var en slutsats som kunde dras.

Lissbrants tre huvudbudskap kring den framtida vården och attityden till den var att

- prostatacancer inte är en sjukdom, utan många
- behandlingen är komplex, och kräver regelbunden uppföljning
- multidisciplinärt samarbete mellan delaktiga vårdutövare inom prostatacancer är ett minimikrav

DÄREFTER BERÄTTADE Jesper Swärd, överläkare och chef för urologen vid Uddevalla sjukhus, för hur man där

tagit sig an utmaningen med att korta de mycket långa väntetiderna mellan misstanke om förekomst av cancer till start av behandling.

AVDELNINGEN FICK tidigare i år pris för sitt framgångsrika arbete gällande behandlingstiderna för urinblåsecancer, och har även kunnat redovisa förkortade väntetider för prostatacancer.

Att det krävdes en rejäl dos tävlingsinstinkt och jäklarannamma, förutom uthållighet och en i vissa stycken drastiskt ändrad syn på prioritering av resurserna, framstod ganska klart. Med andra ord; de långa väntetiderna är inget alldeles lätt skepp att vända, och ge en ny stadig kurs. Men målet går att sikta.

ANDERS HANSSON

Goda **kostråd** gav mersmak

Vårt fjärde samtalsmöte i ProLiv Västs filial i Uddevalla hölls i Folkets Hus den 24 augusti. Antalet närvarande var rekordhøgt med 36 personer, flera av dem ännu inte medlemmar. Mötet startade med en kort presentation av ProLiv Väst.

Inge Löfgren, en av våra nytilkomna medlemmar 2017, gjorde sedan en imponerande presentation av hur han bromsat sin prostatacancer genom att ändra sin kost. 2016 hade han från 16 biopsier haft förekomst av cancer i 3 fall,

men efter bara ett halvår hade detta ändrats till endast 1 som var cancerrelaterad – utan någon medicinering.

Tips om det nya sättet att äta hade Inge bland annat fått från hemsidan www.frisk.n.nu. Han försökte att inte dricka eller äta mjölk, yoghurt eller smör, dessutom så lite socker som möjligt, och ingen industriell, rökt eller grillad mat. Det Inge åt mest av var broccoli, blomkål, alla kålsorter, spenat, russin, nötter, alger, ingefära, rå lök.

Mötet enades om att i stället

för kaffe plus fralla kommer vi till nästa möte att prova en drink från Inges recept, som han själv kommer att hjälpa till med.

Förutom denna föreläsning hade vi mycket givande samtal och diskussioner om olika ämnen, som alla deltog i på ett positivt sätt. Hela 12 närvarande anmälde efteråt intresse att bli medlem i ProLiv Väst.

Nästa möte blir den 30 november. Plats och tid meddelas senare.

LARS-ERIC GREEN

DE ANHÖRIGA GRUPPERAR SIG

Så har även Bohuslän fått sin anhöriggrupp! Premiärmötet hölls den 22 augusti i Bröstcancerföreningens fina lokal på Östergatan 1 B i Uddevalla.

Där deltog sju damer och kontaktsjuksköterskorna Lena Strömberg och Sofia Nordgren från Urologen vid Uddevalla sjukhus. Alla närvarande anhöriga fick möjlighet att berätta om sin situation och ställa frågor till Lena och Sofia.

Höstens träffar kommer att ske den 3 oktober, då Inge Löfgren kommer och berättar

PREMIÄRGRUPP. Stående bakom deltagarna syns sjuksköterskorna Lena Strömberg och Sofia Nordgren.

om hur han lagt om sin kost, plus preliminärt 21 eller 30 november. Vill du som är anhörig också komma med

i gruppen? Hör av dig till **Christina Green**, på telefon **0709-42 68 98**. Välkommen!

Foto: CHRISTINA GREEN

Brittbereste Bratt redo att lyfta

lockad av SU:s oslagbara kombination

Ola Bratt. Namnet är ett av de tyngsta i den svenska urologivärlden. Just femtio år fyllda flyttade han 2014 från Helsingborg till Cambridge, på spaning efter nya perspektiv på framtidens prostatacancervård. Och för att bejaka anglofilen i sig. I höst är han tillbaka, återigen i nya korridorer. Den här gången på Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg.

Vi börjar intervjun med fotograferingen. Ola Bratt pekar norrut, mot slutet av den långa sandstranden i Råå, fiskeläget söder om Helsingborg. Där bortom arbetade han tidigare. Efter morgondoppet cyklade han utmed stranden till jobbet förbi sjöbodarna, hoddorna som det heter på skånska.

Nu har vi hamnat ute på en betongbrygga som vetter ut i Öresund och upplever ett stycke långdragen väntetid. Men till sist breder trutjäveln på räcket ut vingarna och lyfter. Klick.

Sen börjar det duggregna, vi promenerar raskt de hundra meterna till huset på Mellangatan, byggår 1890, och tar plats i soffan. Det är en av de första dagarna i juni

och knappt tre månader kvar till Ola Bratts nya tillvaro i Göteborg startar.

Du säger att det inte var Göteborg som lockade till flytten utan jobbet. Hur då?

– I Göteborg har de ju, skulle jag vilja säga, definitivt Nordens bästa och ett av Europas bästa gäng när det gäller prostatacancer. Kraftansamlingen i kompetens där är väldigt hög. När jag och ytterligare en läkare nu kommer dit blir vi inte mindre än nio läkare vid urologikliniken som har disputerat med en avhandling inom prostatacancer och är forskningsaktiva inom prostatacancer.

– Som en jämförelse kan jag säga att det i hela södra regionen, där jag tidigare

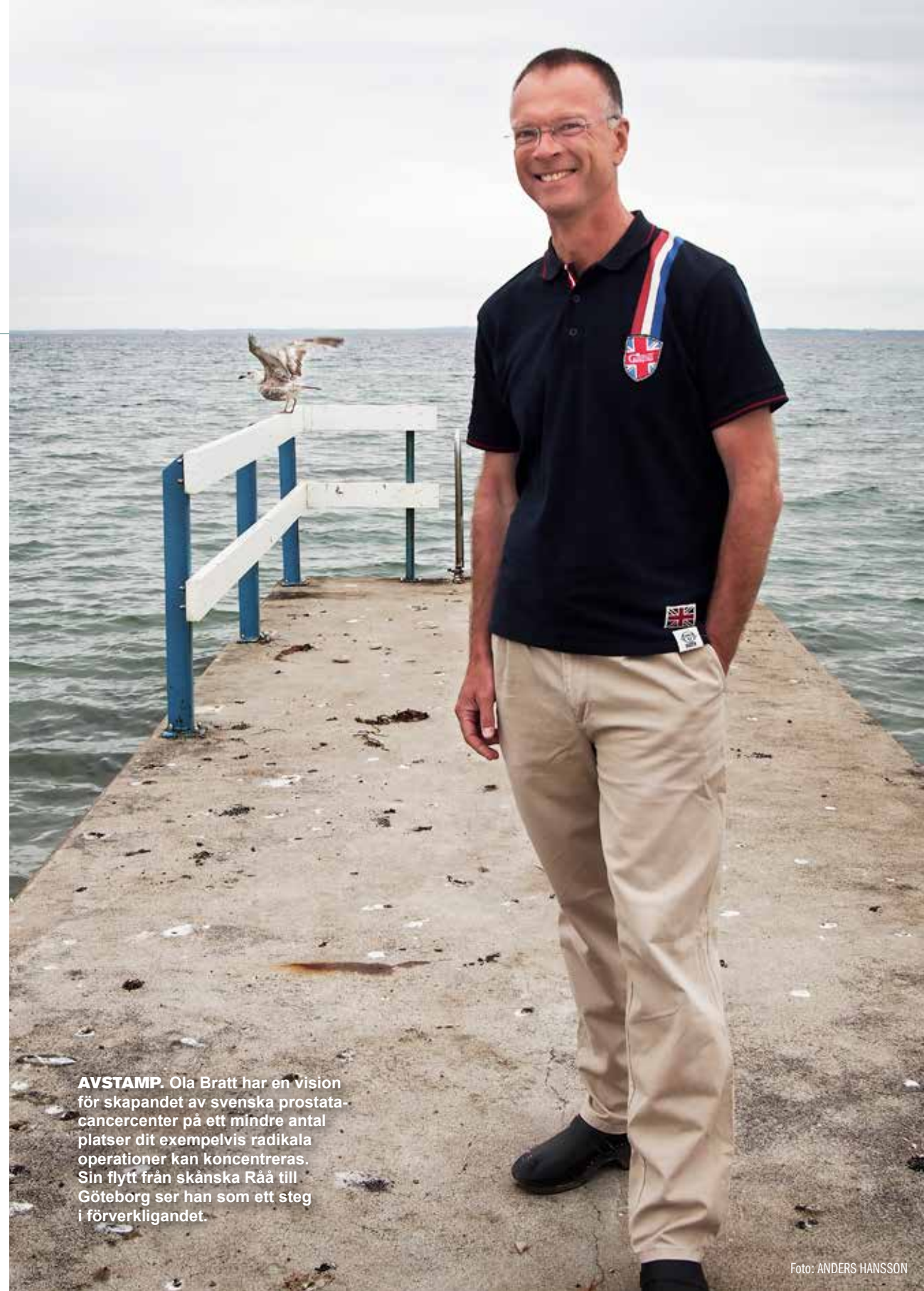
arbetade, nu endast finns fyra kliniskt verksamma läkare som disputerat på prostatacancer. Så för en prostatacancernörd som jag, är Sahlgrenska helt klart den bästa kliniken.

– Men hade det bara varit att de var duktiga så hade jag inte lockats dit, de är också trevliga! Det är ett väldigt bra gäng. Kombinationen av hög kompetens och inriktning mot prostatacancer, och trevliga personer är oslagbart.

Har dessa omständigheter uppstått nu på senare tid eller funnits där länge?

– Att skapa sådan kompetens som de har i Göteborg är ju en lång process. Jan-Erik Damber kom dit som professor i slutet av 90-talet och Jonas Hugosson är ju en egen produkt, han jobbade på Östra sjukhuset först och sedan på Sahlgrenska. Framför allt de senaste 15 åren har de byggt upp en forskningsverksamhet med många doktorander. För tjugo år sedan var det inte så mycket mer att hänga i julgranen i Göteborg än någon annanstans.

– Och det är i medicinska sammanhang precis som i övriga samhället, att ”de som

AVSTAMP. Ola Bratt har en vision för skapandet av svenska prostatacancercenter på ett mindre antal platser dit exempelvis radikala operationer kan koncentreras. Sin flytt från skånska Råå till Göteborg ser han som ett steg i förverkligandet.

OLA BRATT

Född: 16 september 1963.
Yrke: Urolog och prostatacancerkirurg, en av de första i Sverige som började operera med robot (2005). Expert för Socialstyrelsen sedan 2004, ordförande för det svenska vårdprogrammet (2012–2015).
Aktuell: Ingår från 1 september i prostatacancer-teamet vid Urologiska kliniken på Sahlgrenska.
Klädsel: Brittisk racertröja – ett utslag av anglofili, inte av motorintresse.

Foto: ANDERS HANSSON

➤ har ska det vara givet”. Börjar man få igång något som är bra lockas folk dit och så blir det ännu bättre. Nu har det sedan flera år passerat den kritiska massan inom Göteborgs prostatacancersjukvård som gör att det är attraktivt att flytta dit och få ansluta till gänget.

Om man har så många urologer, krävs det inte då också väldigt många patienter för att komma upp i en bra kvantitet med behandlingsåtgärder?

– Det enda som är fastlagt i några riktlinjer är att om man sysslar med operationer av cancerpatienter så ska enheten

minst operera 50 per år. Och varje kirurg som gör det ska göra minst 25. Det ska finnas minst två kirurger som gör det. Jag var ordförande i nationella vårdprogramgruppen innan jag flyttade till England och i vår första version av det så tyckte vi att det skulle vara 100.

Det låter mycket.

– Nej, det är inte mycket, i England har man satt gränsen vid 150. Men i Sverige blev det många protester mot vårt förslag ute i landet, eftersom det skulle gjort att flera enheter fått sluta och det ville de inte. Så då backade vi till 50, av typiskt svensk

kompromissvilja. Det är det enda som är fastlagt och ska man operera prostatacancerpatienter ska man hålla den volymen. Som alltså är lågt satt. Men alla urologer som tar hand om män med prostatacancer opererar inte.

Vad gör de då?

– Diagnostik, behandling och uppföljning av avancerad prostatacancer. De flesta sysslar ju med mer än prostatacancer. Själv är jag en av de mer specialiserade svenska urologerna, eftersom jag i min kliniska verksamhet nästan bara sysslat med prostatacancer de senaste

tio åren. Men jag har också ägnat mycket tid åt chefskap, forskning och undervisning. Nu i Göteborg blir det hälften sjukvård och hälften forskning.

Hur många operationer kommer du nu att göra i Göteborg under ett år?

– Det vet jag inte riktigt. Det får vi se. De senaste åren, då jag har arbetat i Cambridge, har jag opererat mycket, omkring 120 robotoperationer per år.

Vad tror du kan åstadkommas i den här miljön som är så positivt?

– Det ena är ju kompetensen och de personerna som

är där, den forskning som pågår kring inte minst screeningverksamhet och diagnostik. En annan stark faktor som drog dit mig var planerna på att bilda ett integrerat prostatacancercentrum. Detta centrum ska ha egna lokaler, där onkologer, urologer, sjuksköterskor, kuratorer, sekreterare och, hoppas jag, på sikt också röntgenläkare och patologer som tittar på vävnadsproven i mikroskopi, ska sitta i samma lokaler.

– Som patient ska man alltså komma till samma ställe för att diagnostiseras,

om många som remitteras utifrån också, opererar och strålbehandlar.

Vad är det i den tanken som gör dig entusiastisk?

– Ett är de gemensamma lokalerna och att man känner att man jobbar tillsammans. I ett team, ett lag.

– Ska man utveckla vården så är jag övertygad om att just de gemensamma lokalerna är viktiga; att man sitter och fikar tillsammans, träffas och kommer med idéer, kan diskutera patienter direkt i stället för att skicka iväg en remiss, kan diskutera frågor och forskning. Den ständiga

Det är ju mycket spännande, ett helt nytt koncept

diskutera operation, diskutera strålbehandling, få hormonbehandling, diskutera cellgiftsbehandling och följas upp. Samma sjuksköterska ska träffa patienten oberoende om han får strålning, operation, hormon- eller cellgiftsbehandling.

– Så fungerar det inte någonstans i Sverige idag. Det är ju mycket spännande, ett helt nytt koncept.

Ska det ligga på Sahlgrenskas område?

– Ja precis, det blir en verksamhet inom Sahlgrenska. Det är inte fråga om att all prostatacancer i Västra Götaland ska handläggas där, men Sahlgrenska patienter ska det. Sahlgrenska tar ju hand

dialogen, de där informella kontakterna, tror jag inte kan överskattas.

– Har man en större grupp människor som sysslar med samma områden med olika inriktningar, där röntgenläkare, onkologer, strålbehandlande, cellgiftsbehandlande, kirurger, diagnostiker, jobbar tillsammans i samma lokaler, diskuterar och träffas, det är då de nya idéerna kommer. Det bildas en kritisk massa av tänkande i verksamheten. Och då kan det hända något väldigt spännande.

ANDERS HANSSON

Fotnot: Ola Bratt föreläser vid ProLiv Västs kvartalsmöte i Göteborg den 12 oktober (se sista sidan).

DETTA HÄNDER I HALLAND I HÖST

25 SEPTEMBER

CaPriN deltar i Kristianstad på Patientcancerdagen.

27 SEPTEMBER

Snackiscafé i Varberg, Träslövs Församlingsgård kl 13.30. Ring Bengt-Åke Karlsson 0707-66 72 66.

14 OKTOBER

Seniormässa – News 55 i Falkhallen, Falkenberg.

17 OKTOBER

Styrelsemöte i Varberg kl 15.00 i lokalen för Alliansen Varbergs Boulehall på Stenåsavägen.

NOVEMBER

Mustaschkampen. Försäljning av mustascher.

12 NOVEMBER

Fars Dag på GeKås.

14 NOVEMBER

Styrelsemöte i Halmstad kl 15.00 på "10-an" HSO-lokalen, Nässjögatan.

19 NOVEMBER

Föreläsning av **Martin Bergö** i Halmstad: Ökar antioxidanter tillväxt och spridning av cancer?

25 NOVEMBER

Linda Åkeflo föreläser om Biverkningar efter strålbehandling. Samarrangemang med Regionala Handikapprådet.

HALLAND

Dialogmötet gav god utdelning

31 intresserade personer deltog den 31 augusti i ett mycket givande möte på restaurang Gröna Hästen i Laholm. På dagordningen stod prostatacancercentrum (PCC), rehabilitering, standardiserade vårdförlopp (SVF), medlemsrekrytering och kunskapspaket. Kommande program presenterades, däribland Seniormässan i Falkenberg, och Fars Dag i Ullared, i samband med den pågående Mustaschkampen.

ÖVERLÄKARE Niclas Johansson redogjorde för nuvarande och kommande bemanning inom urologin. Beträffande framtida PCC vid Sahlgrenska nämnde han att detta skulle stärka urologin och att hela Halland förmodligen skulle anslutas dit.

Den normala verksamheten med prostatektomier, njur-,

blås- och peniscancer ska ligga kvar huvudsakligen i Varberg. Bedömningen var att efter Stockholm och Malmö kommer ytterligare prostatacancercenter att skapas vid de stora universitetstäderna.

Vidare beklagade Johansson att regionen inte lyckas leva upp till de stipulerade ledtiderna inom SVF, men Halland är inte sämst. Han gav också en längre beskrivning av PSA och hur man tolkar detta.

CAPRINS FÖRSÄLJNING av Sverigelotter var för kvällen god, cirka 50 sålda, samt några pins. 6 nya medlemmar antecknades. Närvarande från Region Halland var Niclas Johansson och Charlotta Ljungberg. Från CaPriN: Sven-Eric Carlsson, Daniel Dellien och Hans Zetterling (rapportör).

CAPRIN SIKTADES VID TALL SHIPS RACE

Tall Ships Race anordnades 30 juni–3 juli för andra gången i Halmstad, senast var för sex år sedan. Antalet besökare uppskattades till mellan 100 000

och 200 000. CaPriN deltog även i år och fanns i Region Hallands tält för sälja pins, Sverigelotter och dela ut information. Resultatet blev bra. Föreningen hade tagit fram en speciell minifolder som var enklare både att dela ut och ta emot. Den mottogs för det mesta tacksamt.

Foto: LARS NILSSON

FRISK PROMENAD PÅ STRANDEN

Vi var 26 CaPriN-resenärer som reste till Skagen den 13–14 maj. Efter frukostbuffé på båten från Göteborg och en del strul med borttappade reskamrater (som upphittades) fick vi lite tid i Fredrikshamn. Många styrkte sig med ett smörrebröd och en pilsner innan färden gick vidare mot Örn-projektet.

Vi fick se en uppvisning av jaktfolk samt ett antal mycket imponerande örnar. Den största hade ett vingspann på omkring tre meter. Att vädret var med oss just under

uppvisningen bidrog till att göra detta besök väldigt trivsamt.

Nästa anhalt blev hotellet där vi övernattade. Ankomsten skedde i god tid innan maten serverades. Efter middagen samlades många i gruppen för en livlig diskussion om olika saker i livet.

SÖNDAGEN BÖRJADE med sovmorgon, utflykten till Grenen skulle inte starta förrän klockan 08.30. Detta var skönt, många hade varit uppe tidigt på lördagen. Vi åkte med

traktorsläpet Sandormen längst ut till vattnet där Skagerack och Kattegatt möts. Där var det blåst och kallt. En liten nyfiken säl förgyllde besöket, bara några meter ifrån oss.

Kylan gjorde att tiden på Grenen avkortades till förmån för längre besök på Skagen-museet. Ändringen var positiv. I detta fantastiska museum kan man beundra konsten länge.

Vi lämnade Danmark klockan 14.00 för hemresa. Därefter tog vi färja och buss till respektive hemorter.

LARS NILSSON

RAPPORT FRÅN EN TERMIN FYLLED AV KLUBBESÖK

Under våren har CaPriN lämnat allmän information om prostatacancer vid ordinarie sammanträden hos Rotary och

1Lions enligt nedan. Två nya kontakter har och knutits med planerade möten i höst.

● **14 februari** Lions Simlångsdalen (Hans Zetterling och Stig Andersson)
● **10 mars** Rotary Falkenberg, morgonmöte på Grand Hotell (Hans Zetterling)

● **12 april** Odd Fellow logen 83 Vågbrytaren Varberg (Sven-Eric Carlsson)
● **28 april** Rotary Laholm på restaurang Gröna Hästen (Hans Zetterling och Daniel Dellien)
● **12 maj** Rotary Helsing på Hotell Strandbaden i Falkenberg (Hans Zetterling).

Hjälp oss VÄSSA MUSTASCHKAMPEN

Hej alla medlemmar,

ProLiv Väst har i dagsläget cirka 1 000 medlemmar. Under året har tillströmningen varit påtaglig till vår nystartade filial i Bohuslän-Trestadsområdet. Styrelsen består i dag av elva ledamöter och suppleanter, plus tre personer i valberedningen och två revisorer. Alla dessa personer lägger ner mycket ideellt arbete varje år och ändå känns det som om vi vill göra så mycket mer. De senaste två åren har inte minst intresset av vår medverkan från sjukvården ökat dramatiskt.

Låt mig därför berätta om Mustaschkampen, en höstkampanj som Prostatacancerförbundet driver i år för tredje gången. Vi som förening deltar efter intresse och bästa förmåga, och vår bedömning är att Mustaschkampen är ett väldigt bra sätt att nå ut med våra budskap och att få in pengar för att bedriva vår verksamhet.

Arbetet inom Mustaschkampen består av enkla arbetsuppgifter, som att sälja pins till vänner och bekanta, eller besöka din lokala butiksägare och höra om intresse

finns att tillhandahålla våra mustaschvaror under kampanjperioden.

Alla måste inte vara som Irmelin Lindberg, undersköterska på Östra sjukhuset, som förra året sålde 99 pins och 45 armband till vänner, bekanta och arbetskamrater! Det kan också vara att delta i något arrangemang som en mässa eller marknad och där bistå någon av oss som har lite mer erfarenhet.

Nu är vår fråga om du som medlem kan tänka dig att hjälpa till i detta vårt viktiga arbete? Alla som vill vara med bjuder vi in till lokala träffar för att gå igenom uppdraget, svara på alla frågor och förhoppningsvis skapa bra förutsättningar för medverkan. Arbetet är ideellt, men alla får ersättning för utlägg i form av milpengar, porto och liknande.

Hör av dig till vårt kansli (0732-314010). Eller skicka epost med namn och telefonnummer till mustaschkampen17@proliv.com så hör vi av oss till dig.

Med förhoppning om ett stort gensvar.

Hälsningar

INGE NILSSON
ORDFÖRANDE PROLIV VÄST

Foto: CARINA MANNEFRED

Foto: ANDERS HANSSON

TRÄFFPUNKT. Här öppnas dörrarna för Kraftens Hus. Gunnar Eckerdal talar vid förhandsvisningen om rehab.

Följ med in på Kraftens Hus!

Onsdag 8 november. Notera detta datum! Då öppnas dörrarna för en exklusiv förhandstitt på Kraftens Hus i Borås, det som ska fungera som ett stödcenter för cancerdrabbade och deras anhöriga.

Där förbereds nu lokaler som ska ge möjlighet till återhämtning och inspiration, tillgång till praktiskt, socialt och emotionellt stöd, samtalsgrupper, kanske kurser i stresshantering och även råd kring kost och aktiviteter – kort sagt hjälp och stöd som den cancerdrabbade kan behöva, och må bra av.

– Jag hoppas att vi ska kunna starta i liten skala och dra igång något redan i år, säger Carina Mannefred som är projektledare för Kraftens Hus.

OM DETTA kommer hon att berätta vid visningen den 8 november, som inte är

startdatum för verksamheten utan ett möte för intresserade ProLiv-medlemmar att skapa sig en bild av Kraftens Hus.

PÅ PROGRAMMET finns då också en föreläsning av Gunnar Eckerdal, smärtläkare vid Onkologen på Sahlgrenska och ansvarig för arbetet med innehållet vid det nationella vårdprogrammet för cancerrehabilitering. I det jämsställs rehabilitering som likvärdig med själva behandlingen, båda har högsta tänkbara prioritet.

Grunderna för det och hur rehabiliteringsvården kan, och helst måste, se ut i framtiden, berättar Gunnar Eckerdal om vid mötet.

Tid och plats är:

- **Onsdag 8 november klockan 18–20**
 - **Träffpunkt Simonsland, lokal Åsikten, Borås.**
- VÄLKOMNA!

SNACKCAFÉER BLIR KVÄLLSFIKA

Våra uppskattade snackcaféer – den opretentiösa form av samtal över en kopp fika där du fritt kan ta upp frågor om prostatacancer och livet, kärleken och potensen och allt däremellan, flyttar i höst två gånger – **onsdag 1 november** och **tisdag 28 november** – på prov från dagtid till kvällstid. Tid och plats är i båda fallen **kl 18–20 på Dalheimers Hus** i Majorna i Göteborg. I mötena provar vi också att ha ett löst tema, först i tur är kost och prostatacancer, samt inkontinens och erektionsproblem. Välkommen!

STÖDPAKET I JUBILEUMSTID

ProLiv Väst fyller 25 år och jubileet kommer att märkas under 2018. Men redan nu kan du skaffa vårt lilla jubileumspaket med en 25-årspenna, plus två pins (blå band och mustasch). Funkar fint som julklapp, och som bidrag till ProLivs verksamhet att sprida information om vår sjukdom och ge stöd åt drabbade.

Sätt in **99 kronor** på plusgiro **920 92 34-5** eller swisha till **0732-314010**. Skriv "JUBEL" som meddelande så kommer jubileumspaketet som ett brev på posten!

SAMTALSGRUPPEN I BORÅS har nya möten på Rammefors Café vid Byttorps torg. I höst är det 10 oktober och 14 november, som vanligt kl 15. Även icke-medlemmar välkomna. Ingen föranmälan behövs.

HÖGAKTUELLT TRIPPELMÖTE

Torsdag 12 oktober kl 18-20.30 ● Dalheimers Hus, Slottsskogsgatan 12, Göteborg

Årets fjärde och sista kvartalsmöte innebär en extra innehållsrik och informativ afton för ProLiv-medlemmar och intresserad allmänhet. För ovanlighetens skull är tre föreläsare engagerade, med ämnen som har högsta aktualitet. VÄLKOMNA!

PROGRAM:

- 18.00** ProLiv Västs ordförande **Inge Nilsson** hälsar publiken välkommen.
- 18.10** Professor **Eva Haglind**, överläkare i kirurgi, redovisar resultat ur den stora svenska studien kallad LAPPRO, bland annat jämförelser mellan resultat för operation med robot-assisterad laparoskopisk teknik och öppen operation, samt resultat av vilka faktorer som påverkar patienters upplevelser och livskvalitet såväl före som efter operationen.
- 18.35** Frågestund.
- 18.45** T f centrumchef **Ali Khatami**, överläkare i urologi och tidigare kvalitetsdirektör på Sahlgrenska, ger bakgrunden till beslutet att utreda förutsättningarna för ett prostatacancer-

centrum vid sjukhuset, och berättar om den fortsatta planeringen av centrets etablering och vad det kan innebära för prostatacancer-vården för nuvarande och framtida patienter i regionen.

19.05 Frågestund.

19.15 Kort paus för bensträckare, vatten, smörgås.

19.30 **Ola Bratt**, överläkare, kirurg och forskare inom prostatacancer, hör från och med i höst hemma vid Urologikliniken på Sahlgrenska, efter tre års verksamhet som urolog i England. Han berättar om skillnaderna mellan de två länderna i metoder och attityd, framför allt i mötena med patienten, och erfarenheterna av högt specialiserad och nivåstrukturerad brittisk prostatacancervård.

20.15 Frågestund.

20.25 Mötet avslutas.

KOM I TID! FRI ENTRÉ!

Mötet anordnas med stöd av Janssen och Sanofi.

HÖSTTRÄFFAR FÖR ANHÖRIGA

Onsdag 18 oktober kl 17.30-19 ● Onsdag 29 november kl 17.30-19
Bröstcancerföreningen Johanna, Packhusplatsen 2, Göteborg

ProLiv Västs anhöriggrupp fortsätter sina möten, nu för sextonde året i ordningen. Även närstående och anhöriga påverkas av cancerdiagnosen, och att skaffa information om sjukdomen är ett bra sätt att hantera den nya situationen. Praktiska problem är också viktigt att kunna ventileras. Någon av våra

urologsköterskor från Sahlgrenska deltar ofta i samtalen vid våra träffar.

Nu är det höstens två sista anhörigmöten. Välkommen du också! Kontaktperson är **Christina Blixt**, telefon **0706-11 65 92**.

